

ALGIRDAS JULIUS GREIMAS
ASMUO IR IDĖJOS

1

Sudarytojas Arūnas Sverdiolas

baltos lankos

Apsvarstė ir rekomendavo išleisti Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto taryba (2017 m. gegužės 11 d., protokolo Nr. 14)

RECENZENTAI: prof. dr. Dainius Vaitiekūnas (Lietuvos edukologijos universitetas),
doc. dr. Loreta Mačianskaitė (Vilniaus universitetas)

REDAKČINĖ KOLEGIJA: Kęstutis Nastopka, Arūnas Sverdiolas, Saulius Žukas

SUDARYTOJAS Arūnas Sverdiolas

LEIDIMĄ REMIA:

Lietuvos mokslo taryba

Lietuvos
mokslo
taryba

Vilniaus universitetas

Išleista Lietuvos mokslo tarybos lėšomis pagal Valstybinę lituanistinių tyrimų ir skaidos 2016–2024 metų programą, sutarties Nr. LIP-039/2016/LSS-180000-419
Mokslinis nepublikuotas archyvinės medžiagos bei biografinės studijos vertimo parengimas atliktas Lietuvos mokslo tarybos lėšomis pagal Valstybinę lituanistinių tyrimų ir skaidos 2016–2024 metų programą, sutarties Nr. LIP-016/2016/LSS-180000-402

Iš rankraščių A. J. Greimo tekstus parengė Jūratė Levina
Redaktorė Giedrė Olsevičiūtė
Dailininkas Zigmantas Butautis
Maketavo Sigrida Juozapaitytė

Ant viršelio aplankalo panaudota nuotrauka „Greimas su Rudžiu, 1983.9“ © Catherine Geninasca, 2017

Šis leidinys draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudoti ar kitaip perduoti nuosavybėn.
Draudžiama ši kūrinį, esantį bibliotekose, mokykloje, įstaigose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

Perspausdintų straipsnių šaltiniai yra nurodyti po kiekvienu straipsniu.

© Arūnas Sverdiolas, sudarymas, pratarmė, 2017; © Teresa Mary Keane Greimas: Algirdo Juliaus Greimo rankraščiai, laiškai, „Apie 1941 metus Lietuvoje“, 2017; Greta Štikelytė, laiško Ivarui Ivaskui vertimas, 2017; © Perkūnas Kavolis, Kęstutis Kavolis: Vytautas Kavolis, „Intelektualinės autobiografinės bandymas“, 2017; © Saulius Žukas: pokalbis su Algirdu Juliumi Greimu, „Semiotikos istorija yra mano asmeninė istorija“, 2017; © Jean-Claude Chevalier, Pierre Encrevė, „Entretiens avec Algirdas Julien Greimas (1917–1992)“, ENS Éditions, 2017; Paulius Jevsejevas, vertimas, 2017; © François Dosse, „La sémiotique, c'est le monde du sens commun. Entretien avec Algirdas-Julien Greimas“, *Sciences humaines*, 2017; Justinas Šliokas, vertimas, 2017; © Christophe Karvelis Senn: Ugnė Karvelis, „Algirdas Julien Greimas (1917–1992), le maître-mot. Entrevue avec Ugnė Karvelis“, *Cahiers Litvaniens*, 2017; Justinas Šliokas, vertimas, 2016; © Philippe Manière, „Au commencement était Greimas. Propos recueillis par Philippe Manière“, *Le Quotidien de Paris*, 2017; Justinas Šliokas, papildymų vertimas, 2017; © Pierre Daix, „Sémantique et sémiotique. Un entretien de Pierre Daix avec A.-J. Greimas“, *Les Lettres Françaises*, 2017; Justinas Šliokas, vertimas, 2017; © Michel Kajman, Corine Lesnes, „La France est gagnée par l'insignifiance“, *Le Monde*, 2017; Kęstutis Nastopka, vertimas, 2017; © Rimutė Būtėnaitė: Irena Oškinaitė-Būtėnienė, „Dialogo monologai“, 2017; © Jonė Ramunytė, Algimantas Vinclovas: Ramutė Išmantaitė-Ramunienė, „Anuomet Grenoblyje“, 2017; © Perkūnas Liutkus, „Iskenderun, Iskenderun“, iliustracija, 2017; Justinas Šliokas, vertimas, 2017; © Eric Landowski, „Honoris causa“, *Nouveaux Actes Sémiotiques*, 2017; Nijolė Keršytė, vertimas, 2017; © Luisa Ruiz Moreno, „Algirdas Julien Greimas, el hombre y su obra. Conversación con Teresa Keane Greimas“, *Acta Poetica*, 2017; Dalius Jonkus, vertimas, 2017; © Jean Delorme, „Algirdas Julien Greimas“, *Sémiotique et Bible*, 2017; V.Š. „Naujas Židyns-Aidai“, vertimas, 2017; © Eero Tarasti, „Lietuan sankareit: Algirdas Julien Greimas“, 2017; Goda Juodpysytė, vertimas, 2017; © Kęstutis Nastopka, Heidi Toelle, „Greimas – mano lėmėjas“, 2017; Kęstutis Nastopka, vertimas, 2017; © Jūratė Levina, „Ką sakė Greimo tyla. Živilė Šlekytė-Stanton kalbina Jūratę Levina“, 2017; © Kęstutis Nastopka, „Jonas Kubilius apie Algirdą Julijų Greimą“, „Zigmantas Zinkevičius apie bičiulystę su Algirdu Juliumi Greimu“, 2017; © Tomas Venclova, „Ne iki galo realizuota pažintis“, 2017; © Marija Aušrinė Pavilionienė, „Ar prisiminimai prikelia asmenybę“, 2017; © Bronislovas Kuzmickas, „Susitikimų epizodai“, 2017; © Darius Kuolys, „Diena su Algirdu Juliumi Greimu“, 2017; © Gražina Marija Martinaitienė, „Prisimenant Greimą“, 2017; © Bronys Raila, „Atsisveikinant su Greimu“, 2017; © Leonas Peleckis-Kaktavičius, „Prasių paieškos“, iliustracija, 2017; © Thomas F. Broden, originalas, „Algirdas Julius Greimas: Upbringing, Education, and Wartime Years“, bibliografija, „Gyvenimo chronologija“, 2017; Jūratė Levina, vertimas, 2017; © Daiva Dapkutė, „Į politiką ilgai žiūrėjau kaip į rimtą reikalą“, 2017

ISBN 978-609-470-088-0

© Vilniaus universitetas, 2017

© Baltų lankų vadovėliai, 2017

TURINYS

Pratarmė	7
Autobiografika	9
Algirdas Julius Greimas, <i>Šiaulius prisimenant</i>	11
Algirdas Julius Greimas, <i>Apie 1941 metus Lietuvoje</i>	17
Algirdas Julius Greimas, <i>Aleksys Churginas. Vietoj nekrologo</i>	21
Algirdas Julius Greimas, <i>Pirmasis intelektualinės autobiografijos bandymas</i>	23
Pokalbiai	31
<i>Intelektualinės autobiografijos bandymas</i> . Kalbina Vytautas Kavolis	33
„Semiotikos istorija yra mano asmeninė istorija“. Kalbina Saulius Žukas ...	49
<i>Pokalbis</i> . Kalbina Jean-Claude Chevalier ir Pierre Encrevé	121
„Semiotika yra bendrosios nuomonės pasaulis“. Kalbina François Dosse ...	145
<i>Pagrindinis žodis – Algirdas Julius Greimas</i> . Kalbina Ugnė Karvelis	151
<i>Pradžioje buvo Greimas</i> . Kalbina Philippe Manière	157
<i>Semantika ir semiotika</i> . Kalbina Pierre Daix	159
<i>Prancūzijoje išsikerojo „bereikšmiškumas“</i> . Kalbina Michel Kajman ir Corine Lesnes	165
Laiškai	171
Atsiminimai	471
Irena Oškinaitė-Būtėnienė, <i>Dialogo monologai. Iš Algirdo J. Greimo laiškų 1958–1992 m.</i>	473
Ramutė Išmantaitė-Ramunienė, <i>Anuomet Grenoblyje</i>	485
Perkūnas Liutkus, <i>Iskenderun, Iskenderun</i>	489
Eric Landowski, <i>Honoris causa</i>	493
<i>Algirdas Julius Greimas, žmogus ir kūryba</i> . Teresą Keane Greimas kalbina Luisa Ruiz Moreno	501
Jean Delorme, <i>Algirdas Julius Greimas</i>	509
Eero Tarasti, <i>Lietuvos didvyriai: Algirdas Julius Greimas</i>	519
Kęstutis Nastopka, Heidi Toelle, <i>Greimas – mano lėmėjas</i>	527
<i>Ką sakė Greimo tyla</i> . Živilė Šlekytė-Stanton kalbina Jūratė Levina	549

<i>Jonas Kubilius apie Algirdą Julijų Greimą. Kalbina Kęstutis Nastopka</i>	567
<i>Zigmas Zinkevičius apie bičiulybę su Algirdu Juliumi Greimu.</i>	
Kalbina Kęstutis Nastopka	573
Tomas Venclova, <i>Ne iki galo realizuota pažintis</i>	577
Marija Aušrinė Pavilionienė, <i>Ar prisiminimai prikelia asmenybę</i>	589
Bronislovas Kuzmickas, <i>Susitikimų epizodai</i>	593
Darius Kuolys, <i>Diena su Algirdu Juliumi Greimu</i>	597
Grażina Marija Martinaitienė, <i>Prisimenant Greimą</i>	601
Bronys Raila, <i>Atsisveikinant su Greimu</i>	611
Leonas Peleckis-Kaktavičius, <i>Prasmių paieškos</i>	619
Biografijos bruožai	633
Thomas F. Broden, <i>Algirdas Julius Greimas: vaikystė, mokslai ir karo metai</i>	635
Daiva Dapkutė, <i>„Į politiką ilgai žiūrėjau kaip į rimtą reikalą“</i>	713
Gyvenimo chronologija	741
Redakcinės pastabos	749
Rodyklė	753
Summary	774

ALGIRDAS JULIUS GREIMAS: PERSON AND IDEAS, 1

SUMMARY

EDITOR ARŪNAS SVERDIOLAS

Volume I covers the personality of Algirdas Julius Greimas.

The book opens with the Editor's Preface.

The **Autobiography** section includes four texts by Greimas himself: "Remembering Šiauliai" (previously published and known by the title "Then, When the Boorish Blood Turned Blue"), "In Lithuania around 1941," "Aleksys Churginas. By Way of an Obituary," and "The First Attempt at an Intellectual Biography".

Interviews contain eight conversations by various personalities with Greimas from different periods: "The Attempt at an Intellectual Biography," with Vytautas Kavolis; "The History of Semiotics is Personal History," with Saulius Žukas; "Interview," with Jean Claude Chevalier and Pierre Encrevé; "Semiotics is the World of Common View," with François Dosse; "The Master Word – Algirdas Julius Greimas," with Ugnė Karvelis; "In the Beginning There was Greimas," with Phillippe Manière; "Semantics and Semiotics," with Pierre Daix; and "France is Overtaken by Insignificance," with Michel Kajman and Corine Lesny.

The section of **Letters** presents, in the chronological order, 182 letters written by Greimas from 1940 to 1992 to the Lithuanian addressees Vytautas Abraitis, Jonas Aistis, Jonas Deksnys, Aleksandra Fledžinskaitė-Kašubienė, Kazys Jankauskas, Julius Juzeliūnas, Irena Kostkevičiūtė, Darius Kuolys, Bronislovas Kuzmickas, Ina Meiksinaitė, Antanas Mončys, Kostas Ostrauskas, Rolandas Pavilionis, Henrikas Radauskas, Bronys Raila, Alfonsas Rimeika, Bronys Savukynas, Vytautas Stanevičius-Staneika, Arūnas Sverdiolas, Arvydas Šliogeris, Algirdas Vokietaitis, Henrikas Žemelis, and Saulius Žukas, and the editor of *World Literature Today* Ivar Ivask.

Memoirs include recollections of people, presented in the form of written memoirs or interviews, who knew Greimas closely, communicated with him, or only occasionally met him, namely: "At Those Times in Grenoble" by Ramutė Iešmantaitė-Ramunienė; "Iskenderun, Iskenderun" by Perkūnas Liutkus; "Algirdas Julius Greimas, the Man and his Work," Teresa Keane Greimas interviewed by Luisa Ruiz Morena; "Algirdas Julius Greimas" by Jean Delorme; "Lithuanian Heroes: Algirdas Julius Greimas" by Eero Tarasti; "Greimas, My *Destinateur*" by Kęstutis Nastopka and Heidi Toelle; "What Greimas's Silence Said," Živilė Šlekytė-Stanton interviewed by

Jūratė Levina; Jonas Kubilius remembers Algirdas Julius Greimas, in conversation with Kęstutis Nastopka; Zigmas Zinkevičius recollects his friendship with Algirdas Julius Greimas, interviewed by Kęstutis Nastopka; “An Acquaintance not Quite Fulfilled” by Tomas Venclova; “Meetings with Greimas” by Marija Aušrinė Pavilionienė; “Episodes from Meetings” by Bronius Kuzmickas; “A Day with Algirdas Julius Greimas” by Darius Kuolys; “Remembering Greimas” by Gražina Marija Martinaitienė; “Bidding Farewell to Greimas” by Bronys Raila; and “In Search of Meanings” by Leonas Peleckis-Kaktavičius.

The section **Outlines of Biography** contains two essays reconstructing the early period of Greimas’s life: “Beginnings: From Lithuania to France, in Peacetime and in War (1917–1945)” by Thomas F. Broden; and “I Thought of Politics as a Serious Business for a Long Time” by Daiva Dapkutė.

The book closes with a **Chronology** of Greimas’s life by Thomas F. Broden. This is followed by the Indices of surnames, place names, and works, compiled by Jurga Katkuvienė and Giedrė Olsevičiūtė, and a description of the editorial guidelines followed in preparing of the texts for publication in the book, composed by Jūratė Levina ir Giedrė Olsevičiūtė.